

Definicja, rodzaje i typy powodzi

Definicja powodzi

Pojęcie „powódź” definiuje się w oparciu o pojęcie „wezbranie”. Pod pojęciem wezbrania rozumie się wyraźny wzrost stanów (a zatem i natężenia przepływu) wody w ciekach i jeziorach, spowodowane zwiększonym zasilaniem lub incydentalnym podpiętrzeniem zwierciadła wody, wywołanym szczególnymi zjawiskami naturalnymi.

Powódź jest szczególnym przypadkiem wezbrania, tzn. wezbraniem, które przynosi straty gospodarcze i społeczne. Jest to więc zjawisko hydrologiczne o charakterze społeczno - gospodarczym.

Wezbrania (a zatem i powodzie) mogą mieć różne przyczyny. Geneza powstawania wezbrań (powodzi) determinuje okres ich występowania oraz lokalizacja i zasięg terytorialny. Poszczególne typy genetyczne wezbrań mają ponadto odmienny przebieg.

Rodzaje powodzi

Mówiąc o powodzi myślimy zazwyczaj o powodziach spowodowanych wylaniem się rzek. Nie jest to jednak jedyny rodzaj powodzi, a w każdym razie nie jest to jedyna przyczyna zalania czy podtopienia domów, dróg, obiektów użyteczności publicznej i innych. W praktyce źródłami zagrożenia są:

Powodzie rzeczne - spowodowane długotrwałymi deszczami lub topiącym się na wiosnę śniegiem, a w konsekwencji zalaniem terenów wzdłuż rzek i strumieni.

Powodzie gwałtowne - spowodowane krótkotrwałymi, silnymi deszczami nawalnymi w terenach górzystych o dużych spadkach, gdzie czas od opadu do sformowania się powodzi jest bardzo krótki (podobnie krótko trwa sama powódź). Ten rodzaj powodzi zasługuje na szczególną uwagę, gdyż jest ona trudna do prognozowania i zwykle jest zbyt mało czasu, by ostrzec przed nią kogokolwiek.

Gromadzenie się wód - spowodowane zatrzymaniem wód opadowych na obszarach położonych niżej niż teren otaczający. Ten rodzaj zalewu jest zwykle trudny do likwidacji -wymaga albo przepompowania dużych objętości wody, albo długotrwałego oczekiwania na odparowanie lub wsiąkanie.

Powodzie zatorowe - spowodowane zablokowaniem koryta rzeki śryżem lub lodem, a w konsekwencji spiętrzenie wody i zalanie okolicznych terenów.

Typy powodzi

Powodzie opadowe - nazywane również letnimi, spowodowane są intensywnymi opadami deszczu. Ich przebieg oraz zasięg zależą od charakteru deszczu. Najgwałtowniejsze lecz jednocześnie o stosunkowo niedużym zasięgu są powodzie wywołane deszczami nawalnymi /tzw. "oberwanie chmury"/. Deszcze te mają charakter lokalny, a ich nasilenie przypada na miesiące maj – wrzesień.

Powodzie roztopowe - powodowane są gwałtownym topnieniem pokrywy śnieżnej, często potęgowanym nagłym ociepleniem i opadami deszczu. Ich zasięg terytorialny jest duży. Przebieg wezbrania uzależniony jest od grubości pokrywy śnieżnej oraz warunków meteorologicznych w okresie tajania śniegu.

Powodzie zatorowe – zimowe, dzielą się na: zatorowe - lodowe i zatorowe – śryżowe. Różnią się one nie tylko genezą powstawania, ale lokalizacją, zasięgiem, porą występowania i towarzyszącymi im warunkami. Odmienne są również sposoby przeciwdziałania oraz zwalczania zatorów śryżowych i lodowych. Przyczyną zatorów śryżowych jest wielkie nasilenie tworzenia się lodu dennego i śryżu, który wpływając pod istniejącą pokrywę lodową może tak zmniejszyć przepustowość koryta, że spowoduje spiętrzenie wód dopływających.